

DECYZJA

z dnia 3 kwietnia 2009 r

w sprawie uznania za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o.
z siedzibą w Łukowie
(Nr RLU-3/2009)

- I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy i §7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Zakładowi Mleczarskiemu Sp. z o.o. z siedzibą w Łukowie, działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. z siedzibą w Łukowie, ul. Międzyrzecka 81, 21-400 Łuków, będącą bezprawnym działaniem polegającym na wprowadzającym w błąd oznaczeniu cech produktu „Masło extra a'200g”, który zawierał w swoim składzie sterole pochodzenia roślinnego, co wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej z art. 5 ust. 1 i 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206 ze zm.), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazuje zaniechanie jej stosowania.
- II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy i §7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939), działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, nakłada się na Zakład Mleczarski Sp. z o.o. z siedzibą w Łukowie karę pieniężną w wysokości 124.525 zł (słownie: sto dwadzieścia cztery tysiące pięćset dwadzieścia pięć złotych), płatną do budżetu Państwa, w związku z naruszeniem art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

UZASADNIENIE

Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie otrzymała zawiadomienie od Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej we Wrocławiu, który w wyniku kontroli przeprowadzonej w terminie 7-13 października 2008 r. w sklepie ogólnospożywczym BILLA we Wrocławiu stwierdził, iż Zakład Mleczarski Sp. z o.o. z siedzibą w Łukowie (dalej Spółka lub Zakład Mleczarski) dodaje sterole pochodzenia roślinnego do produkowanego Masła extra a'200g. Zdaniem Inspekcji Handlowej dodawanie steroli pochodzenia roślinnego do produktu o nazwie Masło extra może wskazywać na celowe działanie, naruszające przepisy unijne oraz wprowadzające konsumentów w błąd, a tym samym stanowi nieuczciwą praktykę rynkową.

Ponadto kontrola przeprowadzona przez Dolnośląski Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej we Wrocławiu w listopadzie 2007 r. wykazała takie same nieprawidłowości, tzn. obecność steroli pochodzenia roślinnego w Maśle extra a'200g, produkowanym przez Zakład Mleczarski Sp. z o.o. w Łukowie. Kontrola została przeprowadzona w hipermarkecie „Carrefour” we Wrocławiu. W wyniku kontroli i dostrzeżonych nieprawidłowości skierowano zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Łukowie, a ta przekazała sprawę do tamtejszego Sądu Rejonowego. Dnia 8 października 2008 r. zapadł prawomocny wyrok w tej sprawie. Po rozpoznaniu sprawy Sąd uznał za winną osobę, która w dniu 4 listopada pełniła funkcję kierownika zmianowego (była odpowiedzialna za nadzorowanie produkcji wyrobów mleczarskich). Osoba ta została skazana za dopuszczenie do wykonania masła z domieszką tłuszczów roślinnych. Sąd warunkowo umorzył postępowanie na okres próby wynoszący 1 rok oraz nałożył na oskarżoną obowiązek wpłaty 200 zł. [...]

Delegatura UOKiK w Lublinie w dniu 30 grudnia 2008 r. otrzymała wyniki kolejnej kontroli przeprowadzonej przez Inspektorat w markecie BILLA w Wałbrzychu w dniach od 18 listopada do 1 grudnia 2008 r. oraz 10 grudnia 2008 r. W wyniku kontroli wykazano obecność steroli pochodzenia roślinnego w Maśle extra a'200g, produkcji Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. w Łukowie. W wyniku tej kontroli skierowano w trybie art. 304 §2 Kpk zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Łukowie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 97 ust. 1 w związku z art. 3 ust. 3 pkt 45 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171, poz. 1225).

Mając na uwadze powyższe Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej Prezes Urzędu albo organ antymonopolowy) wszczął z urzędu wobec Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. z siedzibą w Łukowie postępowanie administracyjne w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na wprowadzającym w błąd oznaczeniu cech produktu Masło extra a'200g.

Pojawienie się tłuszczów roślinnych obok tłuszczów zwierzęcych w składzie masła, prowadzi do zmiany jego cech, a więc takiego produktu nie można nadal nazywać masłem. Umieszczenie nazwy „Masło extra” na produkcie spożywczym nie będącym tłuszczem mlecznym wprowadza konsumentów w błąd co do cech tego produktu. Taka praktyka wyczerpuje znamiona czynu nieuczciwej konkurencji z art. 5 ust. 1 i 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (dalej ustawa o przeciwdziałaniu (...)), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej ustawa o ochronie (...)).

Ponadto należy stwierdzić, iż praktyka stosowana przez Spółkę narusza przepisy prawa wspólnotowego. Dodawanie steroli pochodzenia roślinnego do tłuszczu zwierzęcego, który sprzedawany jest jako masło jest niezgodne z art. 2 ust. 2 i 3 oraz art. 3 Rozporządzenia Komisji (EWG) Nr 1898/87 z 2 lipca 1987 r. w sprawie ochrony i oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i produktami mlecznymi (Dz. U. L 182 z 3 lipca 1987 r. P. 36-38 - polskie wydanie specjalne Dz. U. Rozdz. 3 tom 7 s. 247), art. 2 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 2991/94 z 5 grudnia 1994 r. określające normy tłuszczów do smarowania (Dz. U. L 316 z 9 grudnia 1994 r. P. 2-7 ze zm. - polskie wydanie specjalne Dz. U. Rozdz. 3 tom 17 s. 15-20) oraz art. 3 Rozporządzenia Komisji Nr 577/97 z 1 kwietnia 1997 r. ustanawiające szczegółowe zasady zastosowania rozporządzeń Rady (WE) Nr 2991/94 określającego normy dla tłuszczów do smarowania, a także stosowania rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1898/87 w sprawie ochrony nazw stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (Dz. U. L 87 z 2 kwietnia 1997 r.). Jednocześnie nieuczciwe praktyki Spółki naruszają przepisy rozporządzenia (WE) Nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. L 31 z 1 lutego 2002 r., s. 1 ze zm.), a nadto są niezgodne z wymaganiami Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. (zał. XII), ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych.

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania administracyjnego Spółka wyjaśniła, iż w związku z wzrastającym zapotrzebowaniem na produkty mleczarskie jest zmuszona do ciągłej produkcji Masła extra oraz innych produktów (masło stołowe śmietankowe, masło o zawartości I tłuszczu, miksy). Produkcja Masła extra następuje bezpośrednio po produkcji mikсів w związku z czym mogło dojść do niezamierzonego dodania steroli do masła. Ponadto Spółka wyjaśniła, iż opiera produkcję o kupowaną od dostawców śmietankę (90%), jednak nie jest przekonana co do uczciwości swoich dostawców. Powodem nieprawidłowości, które pojawiły się w produkcie mogły być także nieprzewidziane zakłócenia związane z zanikami natężenia energii elektrycznej, w czasie długotrwałego procesu produkcji.

Zakład Mleczarski zadeklarował, iż sprawdzi uczciwość swoich dostawców, będzie produkować Masło extra tylko na pierwszej i drugiej zmianie, zapewni gruntowny proces mycia i dezynfekcji linii technologicznych oraz maszyn (rozpoczął już współpracę ze specjalistycznymi firmami w tym zakresie). Spółka zapewniła, iż rozpocznie także współpracę ze specjalistycznymi laboratoriami w celu badania losowo wybranych partii produktu. Ponadto Spółka wyjaśniła, iż pojawienie się steroli pochodzenia roślinnego w Maśle extra a'200g było wynikiem błędu ludzkiego, a nie świadomego i celowego działania. [...]

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny.

Przedmiotem działalności Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. [...] z siedzibą w Łukowie jest w głównej mierze produkcja olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Poza Masłem extra a'200g Spółka produkuje masło stołowe śmietankowe, masło o zawartości I tłuszczu oraz miks. Produkty te są sprzedawane na terenie całego kraju. Obecnie Zakład współpracuje z jednym odbiorcą, tj. przedsiębiorcą „J&A” Sp. j. Iwona K. i Tadeusz K. z siedzibą w Krzeszowicach. [...]

Do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie wpłynęło zawiadomienie od Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej we Wrocławiu, który poinformował o wynikach kontroli przeprowadzonych od listopada 2007 r. do grudnia 2008 r. W wyniku kontroli ustalono, iż badane Masło extra a'200g produkowane przez Zakład Mleczarski zawiera w swoim składzie sterole pochodzenia roślinnego. Do zawiadomienia dołączono protokoły kontroli oraz sprawozdania z pobrania i badań próbek produktu.

W trakcie postępowania administracyjnego prowadzonego w tej sprawie Spółka przyznała, iż w trakcie produkcji mogło dojść do niezamierzonego dodania steroli pochodzenia roślinnego do składu masła. Mogło być to spowodowane produkcją masła zaraz po mikсах, nieprawidłowościami w przepływie energii elektrycznej w toku produkcji oraz nieuczciwością dostawców śmietanki, która wykorzystywana jest do wytwarzania masła. Jednocześnie zadeklarowała wprowadzenie zmian w zakresie technologii wytwarzania oraz wyboru dostawców surowców niezbędnych do produkcji masła, co ma zapobiegać powstawaniu takich sytuacji w przyszłości. [...]

Prezes Urzędu zważył, co następuje.

Organ antymonopolowy wszczął wobec Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. w Łukowie postępowanie administracyjne w związku z naruszeniem przez tego przedsiębiorcę art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 pkt 3 stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy w szczególności: nieuczciwe praktyki lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Zgodnie z dyspozycją art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) aby doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów muszą zostać spełnione kumulatywnie dwie przesłanki: bezprawność działania oraz naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. Pierwsza z przesłanek jest spełniona, jeżeli zachowanie przedsiębiorcy jest bezprawne. Jako „bezprawne” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia przeto bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. (tak: Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwai, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s. 117-118).

Ponadto Sąd Najwyższy wskazał, że o bezprawności działania można mówić wówczas, gdy nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających określone działanie, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy, wykonywanie prawa podmiotowego, zgoda pokrzywdzonego oraz działanie w obronie uzasadnionego interesu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1989 r., II CR 419/89 OSP 1990/11-12 poz. 377).

Zakwestionowane przez Inspekcję Handlową i potwierdzone w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego działania Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. z siedzibą w Łukowie, polegające na wprowadzającym w błąd oznaczeniu cech produktu Masło extra a'200g, który zawierał w swoim składzie sterole pochodzenia roślinnego, stanowią nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu (...).

Przepisy ustawy o przeciwdziałaniu (...) uznają za nieuczciwą praktykę rynkową w szczególności praktykę wprowadzającą w błąd oraz praktykę agresywną, jak i stosowanie sprzeczne z prawem kodeksu dobrych praktyk. Art. 5 ust. 1 definiuje praktykę wprowadzającą w błąd jako takie działanie, które w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Ustęp 3 pkt 2 tego artykułu podaje przykłady działań, które mogą wprowadzać w błąd, a dotyczą „cech produktu, w szczególności jego pochodzenia geograficznego lub handlowego, ilości, jakości, sposobu wykonania, składników, daty produkcji, przydatności, możliwości i spodziewanych wyników zastosowania produktu, wyposażenia dodatkowego, testów i wyników badań lub kontroli przeprowadzanych na produkcie, zezwoleń, nagród lub wyróżnień uzyskanych przez produkt, ryzyka i korzyści związanych z produktem.”

Należy stwierdzić, iż Zakład Mleczarski wprowadzał w błąd konsumentów co do oznaczenia cech produktu poprzez wprowadzanie do obrotu produktu, tzn. masła, który w swoim składzie zawierał sterole roślinne. Umieszczenie nazwy Masło extra na produkcie spożywczym sugeruje konsumentowi, iż jest to produkt będący tłuszczem mlecznym, zwierzęcym. Zgodnie z przepisami unijnymi nazwa „masło” zarezerwowana jest jedynie dla przetworów mlecznych, tj. tłuszczów mlecznych. Tłuszcz mleczny zdefiniowane są jako „produkty w formie stałej, miękkiej emulsji, zasadniczo typu woda w oleju, pozyskiwane wyłącznie z mleka/i/lub pewnych produktów mlecznych, dla których tłuszcz jest zasadniczym elementem wartości. Jednakże mogą być dodane inne substancje niezbędne dla ich produkcji, pod warunkiem, że substancji te nie są używane w celu zastąpienia, ani w całości ani w części, jakichkolwiek składników mleka.” Należy stwierdzić, iż dodawanie steroli pochodzenia roślinnego do wytwarzanego przez Spółkę Masła extra, nie było niezbędne do jego produkcji, a więc było dodawane w celu zastąpienia, w całości lub w części pewnych składników mleka. Pojawienie się steroli roślinnych obok tłuszczów zwierzęcych w składzie masła dyskwalifikuje ten produkt jako tłuszcz mleczny, w związku z czym Spółka nie miała prawa umieszczać nazwy „Masło extra” na swoim produkcie. W związku z powyższym należy jednoznacznie stwierdzić, iż praktyka polegająca na oznaczaniu produktu, posiadającego w swoim składzie sterole pochodzenia roślinnego, jako masło, jest nieuczciwą praktyką rynkową.

W swoich wyjaśnieniach Spółka podniosła, iż pojawienie się steroli pochodzenia roślinnego w składzie masła było działaniem niezamierzonym i nie miało w żadnym razie na celu zastąpienia jakichkolwiek składników masła. Jednocześnie Spółka przyznała, że produkcja w Zakładzie trwa nieprzerwanie i Masło extra wytwarzane jest zaraz po produkcji miksów. Doszło także do zakłóceń przepływu energii elektrycznej co mogło mieć wpływ na pracę maszyn i urządzeń produkujących masło. Ponadto Spółka nie jest przekonana co do uczciwości dostawców śmietanki używanej do produkcji m.in. Masła extra.

Tłumaczenia Spółki nie zmieniają jednak faktu, iż jest ona profesjonalistą, na którym ciąży szczególne obowiązki dbałości o wytwarzane produkty, które kierowane są do sprzedaży na terenie całego kraju. Przedsiębiorca powinien dochować szczególnej staranności przy wytwarzaniu produktów spożywczych, tak aby ich skład oraz jakość była zgodna z wymaganiami, szczególnie ze względu na słabszego uczestnika rynku, jakim jest konsument. Powinien także korzystać tylko ze sprawdzonych dostawców składników, tak aby wyeliminować możliwość pojawienia się nieprawidłowości w procesie produkcji.

Należy stwierdzić, iż konsument kupując Masło extra a'200g jest przekonany, iż nabywa produkt wysokiej jakości i że posiada on cechy i właściwości, które są charakterystyczne dla tego produktu. Konsument nie jest w stanie bez użycia specjalistycznych urządzeń oraz odpowiedniej wiedzy dokonać badania próbek masła i sprawdzić, czy nie zawiera ono niedozwolonych substancji, np. steroli pochodzenia roślinnego. W tym względzie musi zaufać przedsiębiorcy, iż ten wytwarza określony produkt zgodnie z wymaganiami jakościowymi oraz zgodnie z przepisami prawa.

Należy stwierdzić, iż nieuczciwa praktyka rynkowa stosowana przez Spółkę stanowi naruszenie przepisów prawa wspólnotowego: Rozporządzenia Rady Nr 1234/2007 ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych, Rozporządzenia Komisji Nr 1898/87 w sprawie ochrony oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi, Rozporządzenia Rady Nr 2991/94 określające normy tłuszczów do smarowania oraz Rozporządzenia Komisji ustanawiające niektóre szczegółowe zasady w celu stosowania ww. Rozporządzeń. Przepisy te stanowią, iż nazwa „masło” zarezerwowana jest jedynie dla przetworów mlecznych, tj. tłuszczów mlecznych. Obecność steroli pochodzenia roślinnego obok tłuszczu mlecznego, jeśli nie jest niezbędna do produkcji masła, jest niezgodna z ww. przepisami prawa wspólnotowego. Ponadto umieszczenie na produkcie spożywczym nazwy Masło extra wprowadza konsumentów w błąd co do charakterystyki tego produktu. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 178/2002 ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego,

powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności, „Prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną przez nich żywnością. Ma na celu zapobieganie: oszukańczym lub podstępny praktykom, fałszowaniu żywności, oraz wszelkim praktykom mogącym wprowadzać konsumentów w błąd.” Natomiast art. 16 ww. Rozporządzenia stanowi, iż „bez uszczerbku dla bardziej szczegółowych przepisów prawa żywnościowego, etykietowanie, reklama i prezentacja żywności lub pasz, z uwzględnieniem ich kształtu, wyglądu lub opakowania, używanych opakowań, sposobu ułożenia i miejsca wystawienia oraz informacji udostępnionych na ich temat w jakikolwiek sposób, nie może wprowadzać konsumentów w błąd.” Wbrew zapewnieniom Spółka wprowadziła do obrotu produkt o nazwie Masło extra, który zawierał sterole pochodzenia roślinnego, a więc nie spełniał norm, które pozwalałyby używać w stosunku do niego nazwy masło. Taka praktyka wprowadzająca w błąd pozbawiała konsumentów możliwości dokonania świadomego wyboru produktu.

Nie ulega zatem wątpliwości, iż Spółka naruszyła art. 5 ust. 1 i 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym co narusza także 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Ponadto praktyka Spółki narusza przepisy prawa wspólnotowego, regulującego materię prawa żywnościowego oraz szczegółowych wymagań dotyczących produkcji i oznaczania tłuszczów i przetworów mlecznych. W związku z powyższym należy uznać, iż pierwsza przesłanka, czyli bezprawność działania została spełniona.

Druga z przesłanek jest spełniona, gdy dane działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości. Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy nieograniczonej liczby podmiotów, których nie da się zidentyfikować, interesy konsumentów, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

W toku postępowania administracyjnego Spółka złożyła wyjaśnienia, iż produkowane przez nią Masło extra a'200g oraz inne produkty mleczarskie sprzedawane są na terenie całego kraju. W związku z tym sprzedaż Masła extra a'200g skierowana była do nieograniczonej liczby konsumentów w całym kraju. Należy zatem uznać, że przesłanka naruszenia zbiorowego interesu konsumentów została spełniona.

W związku ze spełnieniem obu przesłanek należało uznać, iż działanie Zakładu Mleczarskiego Sp. z o.o. w Łukowie stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wymienioną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie (...) i nakazać zaniechanie jej stosowania.

W punkcie II sentencji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 124.525 zł (słownie sto dwadzieścia cztery tysiące pięćset dwadzieścia pięć złotych), płatną do budżetu Państwa, w związku z naruszeniem art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu ma kompetencje do ukarania przedsiębiorcy poprzez nałożenie na niego kary pieniężnej w wysokości 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeśli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24. Ustawa o ochronie (...) nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość kar nakładanych na przedsiębiorców. Artykuł 111 ustawy stanowi, iż przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, należy w szczególności uwzględnić „okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.” W niniejszej sprawie, z uwagi na rodzaj i wagę przypisanego przedsiębiorcy zarzutu, Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej. [...]

Należy przyjąć, iż naruszenie nastąpiło na etapie zawierania kontraktu. Istotą tego etapu jest zachowanie przedsiębiorcy wobec konsumenta wyrażającego zamiar zawarcia kontraktu, polegające na naruszeniu przepisów prawa wpływające na treść kontraktu. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z sytuacją, w której konsument udaje się do sklepu z zamiarem kupna masła, zatem wyraża zamiar zawarcia kontraktu. Z kolei działanie przedsiębiorcy to stosowanie praktyki polegającej na wprowadzającym w błąd oznaczaniu cech produktu, a więc jest to działanie naruszające przepisy prawa wpływające na treść kontraktu. Konsument podejmując decyzję o kupnie porównuje te same produkty określone jako „Masło”, pod względem ich cen, producentów oraz własnych preferencji. Oznaczenie cech produktu ma znaczący wpływ na ostateczną decyzję konsumenta. Kupując produkt o nazwie masło konsument jest przekonany, iż zakupił faktycznie masło, a nie miks z domieszką tłuszczów roślinnych. Należy stwierdzić, iż stosowana praktyka oddziałuje na konsumenta na etapie podejmowania decyzji, a więc konsument jest wprowadzany w błąd na etapie zawarcia kontraktu. [...]

Znaczący wpływ na ustalenie wysokości kary mają okoliczności obciążające oraz łagodzące. Okoliczności obciążające w niniejszej sprawie to umyślność działania przedsiębiorcy oraz znaczny ogólnopolski terytorialny zasięg naruszenia. Do przesłanek łagodzących, które wpłynęły na wymiar kary można zaliczyć: aktywne współdziałanie z Prezesem Urzędu oraz pozytywna reakcja na wszczęcie postępowania poprzez podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości. Łączny wpływ przesłanek łagodzących oraz obciążających spowodował podwyższenie kary o 40%. [...]

Jako okoliczność obciążającą można uznać umyślność naruszenia prawa przez Spółkę. Zakład Mleczarski w Łukowie prowadzi swoją działalność od 2005 r. w formie Spółki (wcześniej w formie Spółdzielni), a wytwarzane przez niego produkty sprzedawane są na terenie całego kraju. Można zatem stwierdzić, iż jest profesjonalistą w swojej branży. Produkcją Masła extra zaraz po wytwarzaniu miksów oraz przyjmując śmietankę niezbędną do produkcji masła nie będąc pewnym uczciwości dostawców, Zakład Mleczarski dopuścił do pojawienia się steroli pochodzenia roślinnego w produkcie, a następnie wprowadził ten produkt do obrotu jako Masło extra. Zgodnie z definicją z kodeksu karnego „czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeśli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia na to się godzi.” Spółka nie dochowując staranności w procesie produkcji niejako zgodziła się na wytworzenie produktu o nazwie Masło, które nie posiada cech właściwych dla „masła”. W zachowaniu Spółki nie można też dopatrzeć się cech nieumyślności działania. Inspekcja Handlowa we Wrocławiu tylko w trzech kontrolach wykazała obecność steroli pochodzenia roślinnego w składzie produktu o nazwie Masło. Należy zatem uznać, iż nieuczciwa praktyka stosowana przez przedsiębiorcę miała charakter długofalowy (trwała co najmniej rok), w związku z czym nie można w żadnym razie mówić o nieumyślności działań Spółki.

Kolejną przesłanką obciążającą jest fakt, iż Masło extra skierowane było do sprzedaży na terenie całego kraju. Należy zatem przyjąć, iż nieuczciwa praktyka stosowana przez Spółkę miała zasięg ogólnopolski i naruszyła słuszny interes nieograniczonej liczby konsumentów.

Za istotną okoliczność łagodzącą należy przyjąć aktywną współpracę z Prezesem Urzędu w toku postępowania administracyjnego. Spółka dostarczyła organowi antymonopolowemu wszelkich informacji oraz materiałów, które były niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia postępowania, a także w sposób szybki reagowała na żądania Prezesa Urzędu o charakterze procesowym. W przypadku pojawienia się wątpliwości co do zakresu oraz istoty żądania udzielenia informacji, Spółka kontaktowała się z organem antymonopolowym w celu ich wyjaśnienia. Pozwoliło to na otrzymanie dokładnie tych informacji, których dostarczenia żądał Prezes Urzędu. Aktywna współpraca Spółki przyczyniła się do sprawnego i skutecznego procedowania w niniejszej sprawie.

Kolejną przesłanką łagodzącą jest podjęcie przez Zakład Mleczarski działań, które mają zapobiegać powstaniu podobnych sytuacji w przyszłości. Spółka oświadczyła, iż masło produkowane jest obecnie tylko na pierwszej i drugiej zmianie, po czym następuje gruntowna dezynfekcja i mycie maszyn oraz linii technologicznych. Spółka rozpoczęła współpracę ze specjalistycznymi firmami w zakresie preparatów myjących i dezynfekujących, a także zobowiązała się do sprawdzenia dostawców śmietanki i zerwania współpracy z nierzetelnymi dostawcami oraz wprowadzenia systemu wrywkowego badania gotowych wyrobów pod kątem obecności steroli.

Zdaniem Prezesa Urzędu, tak określona kara spełni zarówno rolę represyjną jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też jej walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstraszający dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszeniem słuszych interesów konsumentów.

Biorąc od uwagę powyższe kara pieniężna nałożona na Zakład Mleczarski jest adekwatna do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Mając powyższe na względzie, orzeka się jak w sentencji. [...]